

LABORE ET ZELO

СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Обсяг: 5 кредитів ЄКТС

Семестр: I; Курс: перший

Дні, Час, Місце: відповідно до розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Рудюк Тетяна Вікторівна Серебрянська Ірина Миколаївна
Контакти	E-mail: Swirid@i.ua Тел.: 0682377975 E-mail: serebryanska@ukr.net Тел.: 0509080060
Робоче місце	Кафедра української мови, методики її навчання та перекладу Кафедра прикладної лінгвістики
Години консультацій	Понеділок 11.50 – 13.10 Четвер 10.10 – 11.50

Опис курсу

Курс розроблений для студентів магістерського рівня, які опановують освітню програму Германські мови та літератури (переклад включно). Покликаний систематизувати знання з української мови, засвідчити тяглість і неперервність традицій в українському мовознавстві, сформувати цілісну картину сучасних актуальних мовних та мовленнєвих процесів.

Дисципліна «Сучасна українська літературна мова» не дублює жодну з інших дисциплін і передбачає ознайомлення з новими, найсучаснішими напрямками та тенденціями в галузі вітчизняної лінгвістики.

Унікальність дисципліни обґрунтовуємо конкретно визначеним та узагальненим характером пропонованого для вивчення матеріалу, що неможливо здійснити у процесі опанування інших дисциплін, орієнтацією на поглиблену загальнофахову підготовку магістрантів, можливість озброєння їх науково-методологічною теорією та практичними навичками з подальшим застосуванням здобутих знань і умінь у науково-дослідній діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» другого (магістерського) рівня вищої освіти сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН2 Упевнено володіти державною та англійською мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.

ПРН6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи у лінгвістиці та літературознавстві.

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів з англійської українською мовою.

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Дисципліна є пререквізитом для перекладацької та науково-дослідницької практики.

Мета навчання

Мета навчальної дисципліни – узагальнення та поглиблення теоретичних знань щодо норм сучасної української літературної мови, подальший розвиток граматичного мислення, підвищення рівня лінгвістичної компетентності магістрантів.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» сприяє набуттю здобувачами програмних компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (30 год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (100 год.) для студентів денної форми навчання; лекцій (8 год.) та практичних занять (8 год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (134 год.) для студентів заочної форми навчання.

Методи навчання: метод створення ситуації пізнавальної новизни, частково-пошуковий, дослідницький, дедуктивний та індуктивний методи, метод навчальної дискусії, контролю і самоконтролю, проблемні методи. Різні моделі роботи на практичних заняттях (індивідуальна, у парах, у мікрогрупах, групах) над вирішенням завдань дають можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити власний потенціал, навчитися довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді.

Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.

Організація навчання

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасні тенденції унормування української мови.	2	2
2	Сучасні правописні дискусії. Основні зміни в новій редакції українського правопису (2019 р.).	4	1
3	Актуальні питання сучасної української лексикології та лексикографії.	2	1
4	Фразеологія сучасної української мови.	2	1
5	Проблемні питання сучасної морфології української мови.	4	1
6	Синтаксис і стилістична семантика.	4	1
7	Запобігання мовних і мовленнєвих помилок у синтаксичному аналізі тексту. Інтегроване сприймання специфіки художнього тексту.	2	1
Разом		20	8

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасні тенденції унормування української мови.	6	2

2	Актуальні питання сучасної української лексикології та лексикографії.	8	2
3	Проблемні питання сучасної морфології української мови.	4	1
4	Синтаксис і стилістична семантика.	6	2
5	Запобігання мовних і мовленнєвих помилок у синтаксичному аналізі тексту. Інтегроване сприймання специфіки художнього тексту.	6	1
Разом		30	8

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Актуальні питання сучасної української лексикології та лексикографії.	20	14
2	Проблемні питання сучасної морфології української мови.	20	30
3	Синтаксис і стилістична семантика.	20	30
4	Текст як одиниця, об'єкт та засіб словесно-художньої комунікації.	20	30
5	Запобігання мовних і мовленнєвих помилок у синтаксичному аналізі тексту. Інтегроване сприймання специфіки художнього тексту.	20	30
Разом		100	134

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Результат навчання, що оцінюється	Бали	
	денна	заочна
Систематична робота на практичних заняттях	45	20
Виконання завдань до самостійної роботи та їх захист	20	40
Доповідь на тему: «Основні тенденції розвитку сучасної української літературної мови» на основі аналізу відповідних наукових статей <i>або</i> Аналіз різних категорій сучасної лексики щодо інноваційності та національно-європейської ідентичності на прикладі лексики сфери освіти з урахуванням перекладацького аспекту <i>або</i> Фразеологія сучасної української мови. Демонстрація способів трансформації та перекладу фразеологізмів на власних прикладах <i>або</i> Підготовка та захист презентацій: «Культура мовлення як запорука якісного перекладу текстів. Інтерференція. Білінгвізм. Сучасна українська літературна мова у професійній діяльності перекладача»	5	10
Екзамен	30	30
Разом	100	

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладачки повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладачку та перейти до безпечного місця.

Основні принципи проведення занять курсу «Сучасна українська літературна мова» – студентоцентроване викладання, яке скеровано навчальними потребами студентів, спрямовано на підвищення їхньої мотивації до навчання, отримання компетентностей професійного спілкування українською мовою. Основою занять є доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом навчального процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на сторінці курсу в середовищі Уніком.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайн. Захист результатів практичних робіт відбувається під час наступних практичних занять, але не пізніше, ніж за три дні до заліку. Після вказаних дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з діючим положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність»

(http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf).

Всю заплановану роботу студенти виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається студенту на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника/учасниці.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodex.pdf).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Рекомендована література

Основна

1. Граматика сучасної української мови. Морфологія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова ; за ред. К. Г. Городенської. – Київ : Вид. дім Дмитра Бурого, 2017. – 752 с.
2. Плющ М. Я. Категорія суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення: [монографія] / М. Я. Плющ. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 2013 с.
3. Серебрянська І. М. Сучасна українська літературна мова : [навч. посіб. для перекладачів та філологів] / І. М. Серебрянська. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2021. – 213 с.
4. Український правопис. НАН України ; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні ; Інститут української мови. – Київ : Наукова думка, 2019. – 393 с.

Допоміжна

1. Бондар О. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : [навч. посіб.] / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – Київ : ВЦ «Академія», 2006. – 368 с.
2. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / К. Городенська // Київ, 2019. – 207 с.
3. Демченко В. Аргумент як органічний елемент повсякденної української мови / В. Демченко // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – Київ, 2010. – №5. – С. 34–37.
4. Дружинець М. Л. Екологія українського усного мовлення: вимова голосних звуків [Електронний ресурс] / М. Л. Дружинець // Записки з українського мовознавства. – 2019. – Вип. 26(1). – С. 27–36. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2019_26%281%29__6.
5. Дружинець М. Л. Екологія українського усного мовлення: вимова приголосних звуків [Електронний ресурс] / М. Л. Дружинець // Записки з українського мовознавства. – 2020. – Вип. 27. – С. 3–13. – Режим доступу : <http://zum.onu.edu.ua/article/view/206463>.
6. Малюга Н. М. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія, фразеологія, лексикографія : навч. посіб. для студ. ф-ту укр. філології / Н. М. Малюга, Н. М. Шарманова [2-е вид., стереотип.]. – Кривий Ріг, 2013. – 82 с.
7. Мединська Н. М. Ознакові слова в українській мові: семантична і граматична диференціація : [монографія] / Н. М. Мединська. – Рівне : Видавець О. Зень, 2018. – 420 с.
8. Мозер Міхаель. Тарас Шевченко і сучасна українська мова: спроба гідної оцінки / Мозер Міхаель // Переклад з німецької Володимир Кам'янець. – Львів, 2012 (Серія «Історія мови»). – 328 с.
9. Мороз В. Я. Експресивний дискурс: синтаксичні засоби вираження : [монографія] [Електронний ресурс] / В. Я. Мороз – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 106 с. – Режим доступу : <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/650/%d0%9c%d0%be%d1%80%d0%be%d0%b7%20%d0%92.%20%e2%80%a2%20%d0%95%d0%94%d0%a1%d0%97%d0%92%20%28%d0%905%20%d1%81%20%d0%bf%d0%be%d0%bb%d1%8f%d0%bc%d0%b8%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
10. Плющ М. Я. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми : [навч. посіб.] / М. Я. Плющ, О. Ю. Грипас. – Київ : Вид. дім «Слово», 2015. – 264 с.
11. Поповський А. М. Дециця про українські прізвища : [монографія] [Електронний ресурс] / А.

М. Поповський. – Дніпро : Ліра, 2020. – 300 с. – Режим доступу :

<http://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4965/%d0%9f%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d0%b9%20%d0%90.%d0%9c..pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

12. Стойкова Г. Г. Використання української мови як державної на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Г. Г. Стойкова // Записки з українського мовознавства. – 2018. – Вип.

13. – С. 164–172. – Режим доступу : <http://zum.onu.edu.ua/article/view/141330>.

14. Струганець Л. В. Комп'ютерні технології в системі мовної освіти / Л. В. Струганець // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2004. – №5. – С. 110–116.

15. Струганець Л. В. Термінологізація лексичних одиниць сучасної української літературної мови // Наука і сучасність : зб. наук. пр. – Т. 26. – 2001. – С. 255–268.

16. Царьова І. В. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура : [монографія] [Електронний ресурс] / І. В. Царьова. – Дніпро : ЛІРА, 2020. – 446 с. – Режим доступу :

<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5153/1/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f%20%d0%a6%d0%b0%d1%80%d1%8c%d0%be%d0%b2%d0%b0.pdf>.

17. Южакова О. І. Спотворювання орфоепічних та акцентуаційних норм української мови як шлях до її суржикізації (на підставі мовознавчих праць С. Караванського) / О. І. Южакова // Записки з українського мовознавства. – 2019. – Вип. 26 (2). – С. 193–202. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2019_26%282%29_26.

Лексикографічні джерела:

1. Англо-український фразеологічний словник [уклад. К. Т. Баранцев]. – [2-ге вид., випр.] – Київ : Знання, 2005. – 1056 с.

2. Бурячок А. А. Словник українських рим / Бурячок А. А., Гурин І. І. – Київ : Наук. думка, 1979. – 338 с.

2. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови / А. А. Бурячок [вид. 2-ге, доопрац.]. – Київ : Наук. думка, 2002. – 464 с.

3. Бутенко Н. П. Словник асоціативних норм української мови / Н. П. Бутенко. – Львів : Вища шк., 1979. – 120 с.

4. Бутенко Н. П. Словник асоціативних означень іменників в українській мові / Н. П. Бутенко. – Львів : Вища шк., 1989. – 328 с.

5. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. – 896 с.

6. Гринчишин Д. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. – Київ : Знання, 2004. – 367 с.

7. Грінченко Б. Словарь української мови / зібрала ред. журн. «Киевская старина». – Київ : Довіра – УНВЦ «Рідна мова», 1997. – Т. 1–4.

8. Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів / О. І. Дей. – Київ, 1969.

9. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни [Електронний ресурс]. – Донецьк : ДонНУ, 2012. – 388 с. – Режим доступу :

<https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/251/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%>

D0%BA%D0%B8%20-%204%20%D0%9E%D0%A1%D0%A2.pdf.

10. Івченко А. О. Орфографічний словник української мови / А. О. Івченко. – Харків : Фоліо, 2001. – 528 с.
11. Інверсійний словник української мови / уклад. С. П. Бевзенко, О. І. Бондар, З. І. Волосевич та ін. / відп. ред. С. П. Бевзенко. – Київ : Наук. думка, 1985. – 811 с.
12. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: понад 30 000 слів / В. Я. Карачун. – Київ : Криниця, 1999. – 524 с.
13. Коломієць М. П. Словник іншомовних слів / Коломієць М. П., Молодова Л. П. – Київ : Освіта, 1998. – 190 с.
14. Обернений частотний словник сучасної художньої прози. – Київ : Спалах, 1998. – 958 с.
15. Огієнко І. Український стилістичний словник / І. Огієнко. – Львів : З друк. – наук. тов-ва ім. Шевченка, 1924. – 495 с.
16. Орфографічний словник української мови / уклали С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. – Київ : Довіра, 1999. – 992 с.
17. Орфоепічний словник української мови : в 2-х т. / уклад. : М. М. Пещак, В. М. Русанівський, Н. М. Сологуб, В. В. Чумак, Г. М. Ярун. – Київ : Довіра, 2001.
18. Погрібний М. І. Словник наголосів української літературної мови [вид. 2-е, випр.]. – Київ : Рад. шк., 1964. – 639 с.
19. Погрібний М. Орфоепічний словник (А-Я). – Київ : Рад. шк., 1984. – 629 с.
20. Пономарів О. Д. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар / О. Д. Пономарів. – Київ : Вид. центр «Просвіта», 1997. – 40 с.
21. Редько Ю. Сучасні українські прізвища: словник-довідник / Ю. Редько. – Київ : Наук. думка, 1966. – 216 с.
22. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля. – Київ, 2006. – 716 с.
23. Серебрянська І. М. Словник-довідник лексики сфери освіти : національно-європейська ідентичність : [навч. посіб.] / І. М. Серебрянська. – Суми : СумДУ, 2018. – 340 с.
24. Скрипник Л. Г. Власні імена людей : словник-довідник / Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська. – Київ : Наук. думка, 1996. – 333 с.
25. Словник гідронімів України / укл. І. М. Желєзняк, А. П. Корепанова, Л. Т. Масенко та ін. – Київ : Наук. думка, 1979. – 781 с.
26. Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. – Київ : УРЕ, 1985. – 966 с.
27. Словник іншомовних слів : 10 000 слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – Київ : Наук. думка, 2000. – 680 с.
28. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних сполучень / укл. Л. О. Пустовіт, С. І. Скопенко, Г. М. Сjuta, І. В. Цимбалюк. – Київ : Довіра, 2000. – 1018 с.
29. Словник лінгвістичних термінів / укл. : Левицький В. В., Іваницька М. Л., Іваницький Р. В. – Чернівці : ЧДУ, 1996. – 29 с.
30. Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини) / гол. ред. Лук'янюк К. М.; уклад.: Бабич Н. Д., Колесник Н. С., Лук'янюк К. М. та ін. – Чернівці : Букрек, 2002. – 423 с.
31. Словник скорочень в українській мові: понад 21 000 скорочень / уклад. : Н. Д. Гула, В. В. Жайворонок, Л. П. Жарова та ін. ; за ред. Л. С. Паламарчука. – Київ : Вища школа. Головне вид-во, 1988. – 512 с.

32. Словник сполучуваності слів української мови : найуживаніша лексика / укл. : Сахно І. П., Сахно М. М. – Дніпропетровськ, 1999.
33. Словник труднощів української мови: Біля 15 000 слів / Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. М. Пазак та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Київ : Рад. шк., 1989. – 336 с.
34. Словник української мови : в 11 т. – Київ : Наук. думка, 1970–1980.
35. Сучасний орфографічний словник 50 000 слів : для школярів, абітурієнтів, студентів, викладачів. – Харків : Промінь, 2001. – 672 с.
36. Тлумачний словник української мови / укл. Ковальова Т. В., Коврига Л. П. – Харків : Синтекс, 2002. – 672 с.
37. Український орфографічний словник: орфографічний словник української мови: близько 143 000 слів / за ред. Л. М. Полюги [3-тє вид., переробл. і доповн.]. – Київ : Довіра, 2002. – 1006 с.
38. Український орфографічний словник / уклад. : М. М. Пещак та ін. [3-тє вид., переробл. і доповн.]. – Київ : Довіра, 2002. – 1006 с.
39. Українсько-англійський та англо-український фразеологічний словник / Є. І. Гороть, Ю. В. Громик, Л. К. Малімон, Л. П. Павленко, А. Б. Павлюк, О. О. Рогач. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 304 с.
40. Яременко В. Новий тлумачний словник сучасної української мови / В. Яременко, О. Сліпушко / за ред. В. Бусла. – Київ : Аконіт, 1998.

Наукові праці Серебрянської І. М. з проблем сучасної української літературної мови:

1. Серебрянська І. М. Емотивно-оцінний потенціал композитів сфери освіти в медіатекстах / І. М. Серебрянська // Zbiór artykułow naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Filologia, socjologia i kulturoznawstwo Badania podstawowe i stosowane : wyzwania i wyniki». – Warszawa : Sp. zoo «Diamond trading tour», 2017. – S. 110–111.
2. Серебрянська І. М. Індивідуально-авторське переосмислення фразеологізмів у мові сучасних друкованих ЗМІ / І. М. Серебрянська // Мова і культура. Науковий журнал. – Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2014. – Вип. 17. – Т. VI (174). – С. 278–283.
3. Серебрянська І. М. Лексико-семантичні можливості okazionalizmів у мові періодичного видання «Сумщина» / І. М. Серебрянська, Т. В. Редько // Журналістська освіта на Сумщині: світові професійні стандарти : XI Міжнародна науково-практична конференція (м. Суми, 13–14 травня 2015 р.). – Суми : СумДУ, 2015. – С. 53–55.
4. Серебрянська І. М. Неологізми сфери освіти як індивідуально-авторський продукт / І. М. Серебрянська // Журналістська освіта в Україні : світові професійні стандарти : матеріали чотирнадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 10–11 травня 2018 р.). – Суми : СумДУ, 2018. – С. 83–85.
5. Серебрянська І. Неологізми українського медіадискурсу як характеристика сучасного соціуму / І. Серебрянська // Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти : Матеріали шістнадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Суми : СумДУ, 2020. – С. 125–127.
6. Серебрянська І. М. Нові напрями сучасної лінгвістики в освітньому процесі українських закладів вищої освіти // І. Серебрянська // Scientific and pedagogic internship “Organization of educational process in the field of philological sciences in Ukraine and EU countries : Internship proceedings, August 24 – October 2, 2020. – Venice : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. – С.

158–162.

7. Серебрянська І. М. Освіта, освітологія чи едукологія : мовна реалізація міждисциплінарних тенденцій в українському науковому дискурсі / І. М. Серебрянська // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. – Хмельницький : ФОП Бідюк Є. І., 2017. – Вип. 12. – С. 224–227.
8. Серебрянська І. М. Прагматика афіксальних дериватів у лексичній системі сфери освіти / І. М. Серебрянська // Філологічні трактати. – Суми : СумДУ, 2017. – Т. 9, №3. – С. 51–57.
9. Серебрянська І. М. Семантична структура терміна освіта в українській мові / І. М. Серебрянська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика : зб. наук. пр. – Херсон : ХДУ, 2017. – Вип. 28. – С. 49–53.
10. Серебрянська І. М. Семантичні особливості okazіonalіzmів у мові газетних текстів / І. М. Серебрянська, Т. В. Редько // Науковий часопис Східноподільського лінгвокраєзнавчого центру : зб. наук. праць студентів, магістрантів, викладачів. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – Вип. 4. – С. 139–142.
11. Серебрянська І. М. Становлення лексичної системи українського освітнього простору / І. М. Серебрянська // Матеріали міжнародного науково-практичного семінару «Проектна діяльність як інструмент досліджень, навчання та інновацій». – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М., 2016. – С. 91–93.
12. Серебрянська І. М. Структурно-семантична характеристика власних назв українських вищих навчальних закладів / І. М. Серебрянська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство. – Дніпро : Вид-во ДНУ, 2017. – Вип. 23 (1), №11, т. 25. – С. 171–178.
13. Серебрянська І. М. Формування українського поняттєво-термінологічного апарату вищої освіти в умовах модернізації національної вищої освіти / І. М. Серебрянська // Мова і культура. – Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2015. – Вип. 18. – Т. III (178). – С. 334–338.

Електронні ресурси:

1. Електронна версія українського правопису. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1p0moU61Yrg4RskpJYtIjxkiAa5vrd0mM/view>
2. Новий «Український правопис»: рік потому (онлайнова лекція К. Г. Городенської). – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=Y2v1ApGDWCU&fbclid=IwAR2sFotW-jRmVB8NGZITWXbESD51yrPHzM7KrbIKjVg8ioJvZXypczLfGG4>
3. Український словник онлайн, тлумачний, орфографічний словник, український словник синонімів, український тлумачний словник, енциклопедія, правопис. – Режим доступу : www.rozum.org.ua
4. <http://chak-chy-pravylnomy-hovorymo.wikidot.com>
5. <http://kulturamovy.univ.kiev.ua>
6. <http://kultura-movy.wikidot.com>
7. <https://slovnyk.ua>
8. <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com>
9. <https://ukr-mova.in.ua>
10. <http://www.mova.info>
11. <http://www.novamova.com.ua>
12. <http://www.ulif.org.ua>

13. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com>
14. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>